

TELEGRAPFULU ROMANU.

Telegraful Român este Duminică și Joi'ă, la fiecare săptămână cu adânsul Foișorii. Prenumeratia se face în Sibiu la expediția foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gata prin seriori făcute, adresate către expediție. Prețul prenumeratiei pentru Sibiu este pre anu 7 fl. v. a., iar pre o jumătate de anu 3 fl. 50 cr.

Nr. 26.

ANULU XXV.

Sibiu 3|15 Apriliu 1877.

Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarhia pre unu anu 8 fl., ieră pre o jumătate de anu 4 fl. v. a., Pentru străinătate pre anu 12 fl., pre o jumătate de anu 6 fl. v. a. Inseratele se plătesc pentru anulă ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei' repetare cu 3 1/2 cr. v. a.

Parere.

Dile Redactor! Děca Ven. Consistoriu archidiecesanu a avut de gându se faca o placere archidiocesei pe ss. Pasci si-a ajunsu scopulu. O mai mare placere nu ne putea face că prin dovedă eclatanta a zelului seu pentru prosperarea nostra. Prin proiectele de reforme, ce s-au tramsu in dilele trecute archidiocesei, ven. consist., dovedindu ca e la inaltimdea chiamarei sele, si-a castigatu unu titlu mai multu la recunoscintia nostra.

Proiectele acestea se voru per tractă in sinodulu ce ne astăpta, si radică la valore de lege.

Unul din cele mai dorite proiecte de reforme a fostu celu cu privire la institutulu nostru pedagogico-teologicu. Caus'a o cunoscem cu totii, resp. acei' cari amu petrecutu 2-3 ani in acelu institutu, ce eră o plaga pentru profesoru, si nu me sfiescu a afirma, in mare parte unu tempu perdutu pentru elevii compusi in forma de mosaicu cu pregatire varia pâna la maturisanti. Acestu proiectu de reforme salutarie cu 1 Septembrie a. c. are sa intre in valore — dupa trecrea lui prin sinodu.

Pâna a nu se desbate acestu proiectu in sinodu, permiteti-mi d. red. a-mi face unele modeste observări in specia fatia cu planulu de invetiamenntu. Nu o facu acăstă ca dora a-si voi se descalescu pre cine-va, nu, Domne feresce! Caus'a este deoparte convingerea ca venerat'a acea corporatiune ce a emisu acelu proiectu va primi cu bunavointia si cumpani si parerile altor'a, ier' de alt'a sincerulu indemnii de a conlucră cătu de putieni la posibil'a deseversire — că sa nu dicu perfectiune — a numitului planu de invetiamenntu, dela carele aterna cultur'a preotimei si natiunei nostre.

Ce privesce numirea institutului "seminariu", "institutu" ori "facultate" este cestiune de forma, si eu amu disu mai susu ca me voiu margini simplu prelunga planulu de invetiamenntu.

Planulu de invetiamenntu pentru sectiunea pedagogica, incătu cunosc eu lucrulu, lu afu deplinu corespunditoru.

In celu pentru cea teologica, afu unele părți umbröse, dupa mine de mare insemnata. Afu adeca ca unele studii suntu parte superflue, parte s-a pusu prea multu pondu pre ele, si parte nu suntu destulu de bine reprezentate si nu la loculu loru.

Superfluu afu eu Logica si Psihologia. Aceste dōue studii in dōue ore pe septamâna nu se potu propune intru nimicu mai pre largu că in gimnasiu, unde fia-care gimnasistu le-a studiatu si a fcutu esamenu din ele. Acă nu s'aru face alt'a decătu o repetire. Alt'a aru fi căndu pentru aceste studii aru fi la dispositiune celu putieni 3-4 ore pe septamâna. Dar' in atare casu aru fi lipsa de 4-5 ani pentrucă sa se faca dreptate si celor alalte studii. In impregiurările nostra ele suntu numai pre cont'a celor de valore superioara. La casu inse căndu din consideratiune către pedagogia si tica totusi s'aru afă de lipsa propunerea psichologiei, a-si cere că acăstă sa se propuna in unu semestru dar' cu trei séu patru ore pe septamâna si inca cu premergerea antro-

pologiei. Astfelu n'aru remanea o simpla repetire a celor din gimnasiu ci s'aru putea propune mai pre largu. Ier' logic'a — dupa tempulu ce-lu avemu la dispositiune nu afu nici decătu consultu a se propune.

Superfluu mai afu eu inca *limba si literatur'a romana*. Acăstă s'a propusu asemenea in gimnasiu, si inca mi vine a crede in estensiune mai mare de cum se potu propune in căte ună ora pe septamâna. Dupa cum se afia in planu căte ună ora pe septamâna in decursu de 3 ani asiā se insira, de se desira, si in fine se perde. Multu mai coresponditoru aru fi, cându, avendu tempu la dispositiune, acestu studiu s'aru propune in căte 3 ore pe septem. in decursu de 2 séu 3 semestre. In acestu casu materialulu propusu aru stă compactu, precăndu in 3 ani căte o ora se perde si elevii la urma nu se alegu cu nimicu séu cu forte putieni. Oricum inse studiulu limbei si liter. rom. s'aru margini — in casulu din planu — prelunga o simpla repetire a celor din gimnasiu. Ba chiaru si căndu s'aru putea propune ce-va mai pre largu — casulu de 3 sem. cu căte 3 ore — s'aru face acăstă numai pe cont'a celor alalte studii. Astfelu acestu studiu nu numai ca e superfluu, dar' e jignitoru pentru studiile specialu teologice.

Pentru fia-care institutu trebuie sa se considere intăiu si mai intăiu studiile asiā numite de specialitate, si numai déca remane tempu la dispositiune si cele de interesu generalu. De categori'a cestoru din urma e si Antropologi'a, Economi'a natiunale practica si teoretica si Dreptulu, cari inca aru fi de doritu sa se propuna elevilor baremu in liniamintele principali. Si inca acestea de o parte că mai practice si mai afundu tajetorie in vieti'a preotului nostru, de alt'a fiindu cu totulu necunoscute elevilor, aru avea mai multu dreptu se fia considerate decătu acele, cari multu putieni le suntu cunoscute, si cari in casulu celu mai favoritoru li se propunu cu 1 percentu mai pre largu de cum le-au invetiatu.

Ele inse s'au desconsideratu, pentruca suntu numai de a două mâna, si nu s'aru putea propune fără a jigni pre cele principale. Si déca nu se propunu acele cari suntu impreunate cu mai multu folosu practicu, pentruca se se propuna acele cari suntu de interesu si folosu inferioru?

Prea multu pondu afu eu pusu pre Ermeneutica. La cele mai multe universităti (!) acăstă disciplina nu se propune de locu.

Ier' incătu se propune, se propune că unu ce tare sesundariu in putiene ore. Pentru ce? Pentru studiulu de sine este neessentialu, si intru cătu este, se alatura la Esegesa. Necesitatea lui inse cu töte acestea este simtita, elu trebue totusi sa se propuna. Dar' sa se propuna amesuratul cuprinsului lui. Cuprinsulu lui inse se marginesc la unele norme séu regule, dupa cari are sa se orienteze esegetulu. Aceste se potu desvoltă in o estensiune suficienta in unu semestru căte 2 ore pe septamâna.

Ne suficient si nu la loculu seu afu eu Eseges'a. Eseges'a este mam'a Dogmaticei, mai multu, ea este bas'a, fundamentalu intregului edificiu numit "Teologia". Din ea isvoresce Dreptulu can, din ea Etic'a, din ea

Omitec'a si Catechetic'a. Si precum este tare naturalu că Eseges'a sa premergă Eticei, Dreptului can, Omileticei si a. m. astfelu trebuie că ea se premergă acelei discipline, carea fără de dens'a si că trupulu fără de sufletu, intielegu Dogmatic'a. Dogmatic'a fără premergerea Esegesei in intielesu scientificu nici ca se pote tractă. Căci, cum va intielege elevulu cutare dogma, basata pe scriptura, déca elu nu scie intielesulu tecstelor respective, la cari se face provocare? Profesorulu de dogmatica nu pote face pre esegesulu, elu trebuie se presupuna cunoscute tecstele la cari face provocare; ba chiaru din splicarea premeresa se urmeze in modu naturalu doctrin'a ce o desvoltă densulu. Se va reflectă pote ca elevii trebuie se cunoscă scriptur'a din Isagogi'a premeresa. Dar' Isagogi'a n'are chiamare se chiarifice elevilor tecstele speciale; ea cuprinde totulu, arendu numai istoriculu cătilor deosebite că atari, cuprinsulu loru in marele si legatur'a ce se afla intre töte la olalta că totu.

Ne premergendo Dogmaticei eseges'a, celeia i se ia töta bas'a. Eseges'a dar', că isvoru naturalu pentru Dogmatica, că mama către fiica, cauta se premergă acesteia, prin urmare e imperativa necesitate că Eseges'a sa se propuna in cursulu primu. Fiindu inse Eseges'a de o insemnata atătu de mare, fiindu mai departe s. scripture are unu cuprinsu atătu de imposantu estensivu si intensivu, ier' pre această Eseges'a are se-lu chiarifice celu putieni in părțile cele mai esentiale — pe Esegesa s'a pusu prea putieni pretiu. Din Esegesa elevii trebuie se asculte din Test. v. celu putieni I Moise (Genesis), Psalmii si baremu unulu din profetii mari cu o paralela a tuturor profetilor celor alati despre Messi'a. Din Test. nou cele 4 evangelii, fapt. app. si baremu ună séu dōue din epistole. E bine! cum se pote predă atătu de materialu numai in 2 semestre cu căte 3 ore pe septamâna? Pentru unu materialu atătu de vastu, propusu dupa tecstulu grecescu — adeca in modu gramatico-istoricu — nici 4 semestre cu căte 3 ore pe septamâna nu suntu de ajunsu. Se nu uitămu ca in Esegesa trebuie tractata si Archeologi'a biblica, că studiu auxiliaru, carele de altintrea in regulamentulu pentru esaminarea profesorilor se pretinde!

Ori cum s'aru sucă profesorulu respectivu de Esegesa, déca aru voi că elevii se nu aiba cunoscintie numai semi-enciclopodice, nu pote propune in unu semestru din test. v. mai multu decătu I Moise si o parte din psalmi, ier' in altu semestru restulu din psalmi si unu profetu cu profetiile celor alati despre Messi'a. De alta parte din cătille test. nou nu pote predă in unu semestru mai multu decătu evangeliile sinoptice (Mat. in paralelu cu Marcu si Luc'a) ier' in celu-alaltu evangeli'a lui Ioanu. Cuprinsulu celu vastu si greutatea lui nu permite că evangeliile se fia altintrea tractate si in tempu mai scurtu. Unde remânu inse celelalte? Fără fapt. app. si baremu ună séu dōue din epistole — déca nu mai multe — elevulu remâne fără lăcu de cunoscintie despre desvoltarea intensiva si estensiva a crestinismului in tempu apostolescu si in mare parte i lipsesc bas'a pentru dogmatica.

Din aceste consideratiuni, parerea mea modesta aru fi că in cursulu I

sa se deschida locu Esegesei, si inca prin delaturarea Logicei et Psichologiei si limbei et literat. 3 ore sem. I, la cari in sem. II sa se adauga dōne ore dela Ermeneutica — la olalta in acestu sem. 5 ore pe septem. ier' in cursulu alu doilea — nepotendu-ne altmentrenea ajută — sa remâna precum s'a statorit in proiectu si eventualmente cu adausulu de 3 ore in sem. II.

Astfelu Eseges'a aru fi sa se propuna in 3 resp. 2 semestre căte 3 ore pe septamâna, in unul 5 ore, ier' in altul eventualmente 6 ore.

Totu asemenea nu deplinu considerate afu eu Dogmatic'a si Dreptulu canonico. Dreptulu canonico, dupa materialulu celu vastu, si prelunga acea fiindu impreunatu si cu exercitiu practice oficiose are prea putienu tempu acordat. Elu trebuie sa dispuna de celu putienu 6 ore in căte 2 semestre, déca nu se pote propune in trei semestre.

Dogmatic'a, carea trebuie se cuprinda in sine simbolic'a comparativa, istoria dogmelor si apologia — déca nu se va impreună cu simbolic'a comp — are asemenea prea putienu tempu la dispositiune. Cătu aru fi de potrivit căndu s'aru impartă in dōue tractându-se jumetate in dōue semestre, si jumetate in alte dōue semestre, si inca asiā că clericii din cursulu II si alu III se asculte de-odata, propunendu-se in unu anu ună, in ce alaltu cealalta parte precum este usu si la alte facultăti teologice, si inca la de acelea, cari dispunu de mai multu tempu de cătu noi. In atare casu s'aru satisface cerintielor ei dândui-se căte 4 ore pe septamâna.

In casulu din urma, déca, dupa cum amu amintit mai susu, nu s'au poté omite Psihologi'a, i s'aru poté dă locu in cursulu II căte 3 respective 4 ore pe septamâna.

Resumându, parerea mea modesta aru fi că:

- in cursulu I se remâna afara Logica si Psihologia impreuna cu Limba si Literat. rom. si in sem. II Ermeneutica, in loculu căroru sa se introduca Eseges'a;
- in cursulu II Dogmatic'a sa se reduca la 4 ore, avendu acăstă a se propune in 4 sem. (2 ani) 1/2 in 2 sem. si 1/2 in alte dōue, la care se asculte si clericii din cursulu III de-odata, asiā cătu partea carea au ascultat o clericii din cursulu II, nu o vor asculta căndu vora fi in cursulu III, si ierăsi ce n'au ascultat in cursulu II asculta fiindu in alu III-lea. Numerulu órelor fiindu in atare casu — omisa fiindu Limba si Litt. rom. — 22, s'aru puté adauge in sem. I 3 séu 4 ore Psihologi'a, ier' in alu doilea că esercitie practice din Esegesa cu referinta la Dogmatica si Apologia ierăsi 3—4 ore; ori altu studiu ce s'aru afă de lipsa.
- in cursulu III prin omiterea Limbei si Litt. rom. s'aru reduce numerulu órelor la 25 sem I si 24 sem. II, la cari adaugându-se 4 ore pentru Dogmatica si ună pentru Dreptulu canonico, numerulu órelor aru fi 30 sem. I si 29 sem. II, ceea ce nu este multu fiindu celelalte studii mai multu practice si că atari usioare.

In generalu inse a-si mai cere că clericii se aiba că si pedagogii ore de gimnastica. Insemnatatea gimnasticei are atât'a ponderositate in cătu s'aru

simți în aderere o mare lacuna lipindu-densă.

Recomandându cu totă caldură aceste modeste observări aprețării vener. consistoriu și vener. sinodu, etc. etc.*)

S.

Revista politica.

Orizontul politic astăzi este mai intunecat că ori cindu alta dată. Telegramele cele mai nobile ne incoscintiează că cabinetul rusesc vede în nouă circulara a portiei, care să îndreptă către reprezentanții săi la puterile europene, o deplină respingere a protocolului. „Kreuz Zeitung“ spune că în 12 Aprilie agentul insarcinat cu afacerile rusesci în Constantinopol este avisat a declarării resbelului. În legatura cu aceasta se telegrafizează din București că consiliul de ministri a decisă convocarea rezervelor și a discutat posibilitatea Romaniei fatia de eventualitățile putințioase.

Acestea suntu în trusurile principale scirile cari nelinăescu pe Europa intrăgă, dela unu capetă până la celalaltu.

Lângă aceste, vocile de prin presă magiara suntu de natură de a potenția îngrijirea. „Ellenor“, organul guvernului de astăzi din Budapesta, ne vorbește într-un stil mișcatoriu, înse că elu exprima o tenuitatea politică a monarhiei noastre, care nu însemnează, decât că monarhia noastră are să ia locu considerabil într-o alianță austro ungaro-anglo-turcescă. Cu alte cuvinte, eventualitatea unui resbelu oriental ne aru pune și monarhia noastră în celu mai de aproape contactu cu evenimentele resbelice din orientul Europei.

Dilele cele mai de aproape ne voru aduce sciri și mai positive în totă directiunile. Ele, sperăm, ne voru precisa și situația noastră, adeca ne voru spune de că noi vomu fi numai privitorii la spectacululu celu mare ce se începe, său vomu ave unu rol în acțiune, ne voru spune si ce rolu cu, său în contră Russiei.

In momentul cându sa punem făța sub presă primul din izvoru, care să pâna acum să aratatu demnă de credință, scirea, ca din partea Russiei a urmatu declararea resbelului Turciei în 12 Aprilie (31 Martie).

Sinodul archiecesanu se deschide astăzi cu solemnitatea obișnuită. Deputații au inceputu a sosi de ieri din totă părțile archiecesei.

Cetim în „Timpul“ :

O depesă dela Berlinu declară că scirea despre retragerea principelui Bismarck e neintemeiată. Cu totă acestea condejmului cancelariului Germaniei pare a fi motivat prin oresicare consideraționi de ordin mai înaltă. Se dice, că „ordinul de cabinetu, care regulează intrăgă afacerea“ nu a fostu încă dat, adeca este o afacere, care va trebui se fia regulată. Corespondenții din Berlinu spun, că principalele Bismarck aru fi hotarită a lăua condejmul pe unu anu întregu, și că aderată causa a neintelegerii, în urmă căreiă se simte necesitatea acestei retrageri vremelnică, este atitudinea Russiei în orientu. Se crede că la curtea din Berlinu spiritele suntu dispuse a favorisă planurile Rusiei, ier' cancelarul se opune combatându politică rusescă, că pe un'a, care este periculoasă pentru imperiul germanu. —

*) Spre deslusirea lui autoru, și a celitorilor, trebuie să observăm, că pre cătu amu inteleșeu noi, studiile psihologiei și literaturiei române s'au adausu numai din motivul că gimnasiale dela noi din tiéra nu suntu totă cum aru trebui sa fia, pre cătu cunoștința studiilor din cestiu este indispensabila pentru omeni, cari aspiră la o cunoscătare superioară. Cătu pentru ore, amu fi de parere sa le imparta profesorii după cum voru află ei ca este mai bine.

Red.

Lucrările parlamentului turcesc în dilele din urma au fostu mai productive decât se credea. Cameră a votat regulamentul și a inceputu discutiunile asupră legei vilăeturilor.

Despre negocierile cu Munteanu nu au sositu sciri mai nobile și acăstăne face să credem, că cestiușa remane în stadiul de indecisiune, în care este. —

Din Cattaro se scrie înse, că în Erzegovina se facu totă pregatirile, spre a reincepe ostilitate. La Dunăra, nu departe de Mitkovici suntu concentrati 20,000 omeni în trupe regulate. Din Constantinopole se scrie despre transporturile de trupe, care au plecatu ori voru pleca în dilele acestea parte în Asia mica, parte la Dunăra, despre inițierea de noue corpuri de voluntari și despre agitațiunile, care se facu în Asia spre a destuptă fanatismulu religiosu. Corespondentul termină: „Totă acestea mesuri facu impresiunea unei inarmări generale, întră cătu afară de copii și de mosnegi, toti omeni suntu chiamati la arme.“

In cestiușa situație create prin protocolulu dela Londra, Pórtă nu a luat uină nici o hotărire.

Pâna acum nu se scie, ce felu de impresiune a produsu în Russia a tăptulu semnărei protocolului. Se crede înse că aceasta impressia va fi mai multu neplacuta decâtă placuta. Dela armata de sudu sosescu sciri, care ne incredintă, că Russia urmează cu pregatirile de resbelu.

Astfelu aici nu se manifestă dispoziții de desarmare. În St. Petersburg lumea de asemenea nu pare a fi pacinicu dispusa. Corespondentul „Corespondintie Politice“ dice că tiindu séma de faptele, care se petrecu, aru fi o ilușiu a crede, că Russia va desarma ori chiaru numai că ea va decantonă. Alte diare, între care „D. Ztg.“ ne asigura, că finanțele Russiei suntu în o stare atâtă de deplorabilă, incătu Anglia pare a fi sigura, că de către armatele voru stă inca căteva luni de dile pe piciorul de resbelu, Russia va pute să incépe, dar' nu va pute să continue resbelu și astfelu se va biru de sine.

Lui „Osten“ din Vienă i se scrie din comitatul Bistrița-Năsăudu urmatorele:

In comună Rodna-vechia s'a înființat, precum este cunoscutu, o scola populară pe spesele statului. Pentru înființarea acestei scoli scumpe agăta înainte de totă funcționarii montani magiari de acolo cu scopu de a propagă magiarisarea chiaru și la marginile extreame ale globului unguresc. Încătu se va pute ajunge acestu scopu nobilu, este o întrebare, la care va respondere tempulu, la totă intemplarea înse nu este probabilu, că populația română, care sustine în acelașa comuna o scola națională-confesională buna, va suferi desnaționalisarea copiilor sei prin acestu stabilimentu oficialu de magiarisare.

La scola statului suntu aplicati doi invetitori și o invetitoră; unul din invetitori, care nu este mai bătrânu de 17 ani, cu numele Stark, functionează că directoru apoi invetitorul Sztravacs și invetitorul Eli-savetă Scholtes, nu intielegu nici limbă populatiunei de acolo, adeca cea română, nici limbă germană, ci numai cea magiara; cei 80 scolari înse, cari cercetează scola, vorbescu numai limbă română, astfelu invetitorilor nu le este cu putință, a dă instrucțiune cu succesu și copiilor nu le reține altă, decât la întrebările invetitorilor a dă din capu.

Senatul acestui scoli este compus din 6 membri, din cari cei mai de frunte suntu: administratorul montan Mihalovics, unu serbu magiarisatu, controlorul montanu Szűszner, unu boemu magiarisatu, și medicul montanu Bartok, unu secuiu.

Din mijlocul românilor, cari compunu mai multu decâtă trei patră din populatiunea comunei Rodna-vechia, durere nu este nimene alesu în senat, de cătu suntu destui inteligenți. Acestu tăptu dovedește, cătu este de mare ură a acestor magiaroni asupră românilor.

O scola astfelu organizata este într'adere fară scopu, căci afară de aceea, ca invetitorii remânu neinteligibili de către scolari, senatul scolasticu se compune din astfelu de bătrâni, cari nu au increderea poporului, și nu potu exercita deci nici o influență asupră lui. Dar' nu este destul cu atâtă; acești omeni și-au atrasu ură a cea mai pronunciata a populației căci ei au incarcatul în spatele comunei totu felul de procese, cari atâtă erariulni, cătu și comunei a cauzat cheltuieli enorme. Aru fi tempulu că, regimul să elibereze odată comună Rodna de acești precupeti de procese.

Dela comitetulu administrativu alu comitatului Sabiu.

Sabiū, in 29 Martie.

Dupa autenticarea protocolului siedintiei trecute (28 Febr.) urmează raporturile lunare ale respectivilor amplioiați.

Raportul vice-comitelui arata cursulu afacerilor interne ale oficiului comitatensu și constata trecerea în deplinită a administratiunei casselor scaunale în partea cassei comitatensu. De acă înainte se va putea deci face și la cassa comitatensu o contabilitate regulată. Mai departe arata raportul decursulu asentări facute în lună curentă în intregu comitatulu în deplina bunaordine. Cu acelașa ocazie se constata că, numerul celoru ilegalu absenți dela asentare și de astă-dată este foarte considerabilu. Asiă din cerculu Salistei aru fi fostu 294 din cele 3 clase dintăi, 636 din clasele mai vechi, ilegalu absenți; în cerculu Resinilor din clasele dintăi aru fi absentat ilegalu 195, din clasele celealte 442; din cerculu de asentare Apoldu de Josu au absentat 165, în celu de Poiana 221 și în alu Topârcie 130. Spre a delatură pe viitoru acestu inconvenientu regretabilu, vice-comitele comunale ca, a facut aratarea la In. ministeriu cu rugarea de a face dispozițiunile de lipsă spre a constringe pe cei obligati la serviciul militaru, la indeplinirea datorintiei loru.

Mai departe raportul vice-comitele despre conflictele intemplete în Sebeșu între soldatii garnizoanei și între o parte a populatiunei civile de acolo, conflicte cari au avutu de urmare morțea a doi omeni și mai multe raniri grele; arata că s'a dispusu cercetare în contră celoru vinovati și că s'au luat dispozițiunile necesarie atâtă din partea comandiei militare, cătu și din a magistratului localu spre a incunjură repetirea acelora conflicte. In urma se aduce la cunoștinția că in decursulu lunei espirate comitatulu a fostu bantuitu de nișce incendiuri, cari au causat mari pagube. Asiă prin focul din Jină s'a facut locuitorilor o paguba de 2,500 fl. ier' prin focul celu din Sebeșiu, căruia au cadiutu jertfa 146 famili cu 79 case, 117 edificii de economie, 2 femei și o multime de vite cornute și porci, s'a causat locuitorilor o paguba de preste 26,000 fl. v. a. Spre a veni în ajutoriu nemorocitilor pagubiti prin focu a dispusu facerea de colecte în comitat, a cerut ingăduirea dela guvernul pentru facerea de colecte în intrăgă tiéra și a indușutu de nou preturele, a face oficiale comunale supuse loru, atente la folosul instituțiilor de asigurării în contră focului. Dupa o desbatere mai indelungată raportul se ia spre sciintia.

Urmă raportul procurorului despre starea institutului de corecție și alu directorului posteloru și telegrafelor, cari constata decurgerea normală a afacerilor respective. Se ia spre sciintia.

pentru ascurarea fondurilor și avenilor administrate prin comitat, pentru ascurarea pretensiunilor comunelor la privați și pentru regularea afacerilor orfanale.

Raportul se ia spre sciintia.

Presidentul oficiului orfanalu raportă despre numerul cauzelor orfanale per tractate și constata totodată disordinea și negligentă cea mare ce a intempiat în purtarea acelor fostului oficiu orfanalu din scaunul Mercurei. Raportul se ia spre sciintia cu acea că vice comitele se facă cercetările de lipsă spre a află care este cauza acelei disordini în purtarea oficiului orfanalu alu scaunului Mercurei.

Protomedicul comitatensu comunică datele despre mortalitatea din cetatea Sibiului în decursulu anului trecut. Arata că an murit preste totu 525 insă din o populație de 19,000, afară de 33 nascuti morți, 8 sinucisi și 6 morți din alte intempleri. Cauza principală a acestei mortalități ne proporționată de mare arătă apă cea rea de beută, propune deci a indrumă pe magistratul cetăției a staru în luceară proiectele respective cari s'au facut dejă de mai multu tempu. Raportul se ia spre sciintia și propunerea se primesc.

Din raportul inspectorului de dare se vede că din cele 183,284 fl. s'au incasat în lună Martie 53,342 fl. remanendu că restantie 129,942 fl. In Sibiș restantele facu 30%, în Sebeș 46%, în cerculu Resinilor 24%, în alu Cristianului 2%, în alu Cisnadiei 31%, în alu Vurperului 54%, în alu Mercurei 57%, în alu Sebeșului 62%, în alu Nocrichului 82%. Avendu acestu rezultat nefavorabil in vedere inspectorul de dare propune ca: in conformitate cu art. d. I. XV din 1876, § 62 respectivele organe comunale să se facă responsabile a incasă restantele in restempu de 14 dile; ier' la casu de neimplinire a acestui mandat incasarea să se facă pe spesele numitelor oficii comunale prin oficiele statului. Acesta propunere punendu-se după o desbatere mai lungă la votu se respinge cu 10 voturi contră 8.

Se cetește apoi prin secretariu raportul inspectorului scolaru, nefiindu inspectorul insusi de fată. Acestu raport comunica dispozițiunile facute pentru adunarea materialului statisticu despre cercetarea scolei și trebile scolei poporale din anul inspirat scolaru. Se ia spre sciintia.

Urmă raportul procurorului despre starea institutului de corecție și alu directorului posteloru, cari constata decurgerea normală a afacerilor respective. Se ia spre sciintia.

In urma ingeriului comitatensu aduce la cunoștinția doile esmise ale ministeriului de comunicatiuni, cari privesc masinile de vaporu și contractele incheiate cu unii lifieranti de peisaj, și unu esmisulu alu ministeriului de interne, care dispune sustinerea in buna stare a drumurilor in casu de mobilisare a trupelor. Esmele se iau spre sciintia și siedintă se incheia.

Unu votu separatu.

In siedintă representantie comună urbana Brasovu, tienuta la 22 Martie a. c., concitatienii nostri sasi ne-au datu o nouă probă despre simtiul loru de dreptate, de ecuitate și iubire către români, despre faimosă prudintia, ce le caracterizează totă actele și faptele facia de acei conlocutori ai loru, cari nu suntu de aceeași ginte, de aceeași limbă cu densii. Este vorba de sacrificarea unui locu publicu spre scopuri private. In stremtorea suburbuiului Schei, care este locuita esclusiv de români, se află unu sin-

gurui locu publicu liberu, asiá numitú „Pagistea mare“, care in casuri de incendie séu de alte calamitati elementari, servia de locu de refugiu pentru poporulu din tota vecinatatea aceea. Unu cetatianu sasu inse, voindu se radice acolo o fabrica de macinatu, a cerutu dela comuna sa i se vendia pentru sum'a de 123 fl. cea mai insenata parte din acelu locu publicu, si representanti'a comunei Brasiovu, cu tota ca locitorii romani din acea vecinatate au oferit a rescumpera acelu locu cu aceeasi suma de bani spre a-lu puté tiené liberu, totusi a decisu a-lu cedá individualui ce l'a cerutu. Cum-ca acesta procedere este nu numai egoista, nedémna si neloiale, ci chiaru violatoria pentru interesele publice si vatematoré facia de locitorii romani din acea vecinatate, pote se védia si se intielégă ori-ce omu cugetatoriu. Contr'a decisiunei luate de maioritatea representantiei, membrii romani ai acestei representantie au insinuat si substernut votu separatu, pe care l'au motivat pucum urmedia:

Onorata representantia comunala!

In contr'a conclusului din 22 Martie 1877 subscrisii representanti comunali amu fostu insinuat votu separatu, pe care l'u motivam cum urmedia:

Prin acestu conclusu s'a decisu, ca sa se ceddie dlu Friedr. Pellionis din „Pagistea cea mare“ din Schei un'a bucată de pamentu de 118 metri cuadrati pentru etablarea unui institutu de industria.

Nu amu pututu si nu putem parteni acestu conclusu din urmatorele cause:

1. Dupa cum scie ori care locitoriu din Brasiovu, suburbiiu Schei din Prundu in susu pe Tocile forméza un'a vale ingusta intre döue dealuri, in care casele locitorilor suntu indesuite, coperisiu de coperisiu pe langa vale.

Din Prundu pana la pétra lui Solomou nu esista afara de „Pagistea cea mare“ nici unu singuru locu siesu liberu, care se servésca la casu de ne-norociri de depositoriu lucrurilor salvate si la vreme de trebuinta pentru zidiru unei scoli séu bisericu in favórea locitorilor departati de scóle si bisericile esistente, séu pentru alte necessitatii.

Prin conclusulu susu pomenit u acestu singuru locu liberu adeca „Pagistea“ se angusta.

In alte orasie, care dispunu de mai multe locuri libere, ba chiaru la noi in Brasiovu incátu nu privesce suburbiiu Schei, se conserva locurile libere, numai in privint'a acestui suburbiiu inca din vechime s'au ocupat u totu locurile libere cu mori, piue si alte etablismente. Representanti'a comunala este chiamata a ingrigi de binele tuturor locitorilor de o potriva si noi amu cugetat a fi sositu tempulu, ca sa nu se deosebésca mai multe categorii de cetatieni cu deosebite drepturi.

2. Se tractéza in casulu presinte despre unu locu publicu, de óre-ce Pagistea mare n'a fostu nici odata avere privata a comunei. ci avere comuna spre folosint'a libera a tuturor locitorilor si anume a vecinilor Pagistei. Nu voim se relevam cestiunea de dreptu, ca adeca incátu comun'a Brasiovului, ca persona juridica, este in dreptu a dispune despre unu locu publicu ca de o avere privata, atáta inse trebuie se constatam, ca onorata representantia comunala voindu se dispuna despre unu locu publicu, era datoria a luá in consideratiune dorintele publicului, care se folosesce de acelu locu publicu.

In siedint'a din 22 Martie a. c. s'au cettutu representatiunile asternute atátu din partea vecinatatiei, catu si a bisericiei, de care se tiene Pagistea, prin care cu motive valorosa se róga, ca sa nu se anguste Pagistea, ca sin-

gurul locu liberu de pe Tocile, si se dechiaru gat'a a aduce si jertfe banali oferindu-se a solvi comunei aceeasi suma, pe care voiesco se o solvésca Pellionis, numai pentru ca se-si serveze acelu locu liberu. Intr'adeveru, interesele scheianilor trebuie se fia considerabile, déca ei s'au resolvat si la jertfe banali si era de asteptat, ca voint'a loru va fi respectata din partea onoratei representantie comunale si cu tota acestea dorint'a loru nu a fostu considerata intru nimic'a, ba nu s'a astlatu de consultu nice a se punere propunerea representantelui Nicolaie Strevoiu, ca adeca, déca se ceddia un'a parte din Pagistea mare, apoi aceea, pre langa solvirea sumei constatatate prin comisiiune, sa se ceddie vecinie petente, spre a remané acelu locu totu liberu.

Intr'adeveru amu vrea se scimุ unde a remas macsim'a, care in tempi recenti s'a folosiu asiá de desu, adeca „gleiches Recht für Alle.“ Nu este convenabilu a se provocă cineva la dreptate si egalitate, cându elu insusi le lovesc in facia cu atáta vehementia,

3. Unu locu publicu in genere se jertfesce numai atunci, déca jertfirea lui aduce unu folosu insenmatu fia pentru comuna, fia pentru publicu, iéra in casulu presente aru puté cugeta cineva, ca cu jertfirea locului din cestiu, pentru care se interesséza unu publicu intregu, aru trebuí se fia impreunate interesu enorme.

Ne intrebámu cu dreptu cuventu, cari suntu acele folosé? Responsul este ca comun'a dela jertfirea acelui a nu numai nare folosu, ci chiaru dauna materiala,

Dupa cum este cunoscutu, un'a parte insenmatu a venitului comunali, vine dela morile ce posede comun'a nostra. Dlu Friedr. Pellionis pretinde cedarea locului din Pagistea pentru a-si redicá acolo un'a fabrica de macinatu faina.

Este inse lucru constatatu, ca morile comunali in cualitatea loru de astadi nu voru puté tiené nici-odata concurrentia cu fabricile de macinatu.

Asiá dara morile nostre comunali si cu ele si venitul comunei dela mori, care taia la mii de florini pe anu, voru decadé, voru fi nimicite de fabric'a pe care dlu Pellionis voiesce se o redice pe acelu pamentu comunale, pe care onorata representantia comunala pentru o suma de 123 fl. v. a. l'u cedéza cu vatemarea intereselor publice.

Interesele private de asta-data au reportatu victoria preste interesele publice si comunali.

Fabric'a dlu Friedr. Pellionis va costá pe comun'a nostra pe fia-care anu mai multe mii de florini venita perduto.

Noi subscrisii pentru unu asemenea conclusu nu potem luá responsabilitatea.

4. In fine conclusulu de fatia nu este legalu.

In sensulu §-lui 26 din legea comunala, la concluse pentru vendiarea de realitati comunale se cere presen'tia majoritatiei absolute.

Majoritatea absoluta s'a constatatu protocolarminte cu 77 de membri.

La aducerea conclusului din cestiu s'au datu 48 voturi pro si 28 voturi contr'a, la olalta asiá dara numai 76 de voturi, prin urmare la acestu conclusu n'a luat parte majoritatea absoluta a representantiei comunale, si este de a se cassá.

Sub asemenea impregurári ne rugám:

Onorata representantia comunala sa binevoiesca a asterne acestu votu separatu in forma de recursu onoratei municipalitatii a comitatului Brasiovu, onorata carea in interesu publicu si comunali sa binevoiesca a respinge conclusulu despomenit.

Ai onoratei representantie comunale.

Brasiovu 28 Martiu 1877.
(Subscrisi membri rom. si repres. rom.) „G. Tr.“

Corespondintia.

Abia publicaramu in nr. 22 o scurta corespondintia despre miscari religiunare si eata ne vine alta coresp. din tienuturile Ungariei proprie de natura celei dintai. Ni se pare ca lucrul e mai seriosu decat s'arn paré la prim'a privire, si asiá speram ca nu ne vomu insielá déca cei chiamati in prim'a linia adeca archipastorii si inteligint'a nostra voru face cele ce voru astă de lipsa, pentru ca sa nu ne pomenim intr'o buna di in torrentul unei miscari generale religionare, carea sa aiba urmările cele mai regretabile pentru romani din Ungaria. Eata ce se dice in a dou'a coresp. ce o publicam pe responsabilitatea corespondentului:

Din comitatulu Bihor 24/3. 1877.

In pretiuit'a foia „Telegrafulu Romanu“ nr. 22 avui onore a ceti o corespondintia din comitatulu Temisilui; in care dlu corespondinte Georgiu Balanu, aduce la cunoscintia publicului, ca unii dintre locitorii „B. Colousiu“ si-au lasatu religiunea loru greco-orientala si s'au declarat a trece la religiunea greco-catolica; si dupa cum cetezemu in acea corespondintie, potu sa dicu si eu cu corespondintele, ca dora nu oile ci pastoriul e de vina. Inse eu lasu in judecat'a celor ce cunoscu mai bine lucrul. — Dupa ce vedui, ca astfelui de lucru se publica in foi din alte parti; cugetu ca nu va fi de prisosu sa aducu la cunoscintia publicului, ca si aci in orasul montan Bait'a (Rézbanya), care este togmai sub muntele Bihorului, catti-va, dintre locitorii, baremu pre calea legei, pana la 50 s'au declarat a trece la religiunea greco-catolica; er' pre cei-lalți mai multi, cari nici ei nu sciu de ce sa se tienă, ii au inscris numai preotulu greco-catolicu, cu numele Stefanu Sadi, umblandu dela casa la casa cu judele comunali de aci, intielegandu-se ca judele ero-mano-catolicu, si asiá cum elu asiá toti ceilalți, cari suntu inainte statatori in satulu si orasulu Bait'a, neintreruptu au umblat varbuându (amagindu) pre bietii ómeni dicendu-le, celoru, cari suntu la lucrul de baia, ca, siefulu de baia Széles Farkas ca si celu mai mare preste baia, i va sterge dintre lucratori de cum-va nu se voru uní, acést'a nu numai acei doi o au facut'o (preotulu si judele); ci cu toti catolicii laolata, catti suntu in Bait'a. Din ce interesu, nu sciu, atáta seiu ca bietii ómeni, ca si cei ce nu pricepu ca ce e religiunea s'au lasatu sedusi, si dupa ce ii au scrisu cea mai mare parte se tienu de religiunea greco-catolica.

Póte fi ce-va lucru dreptu in tréba la dis'a mai susu, ca siefulu aru fi vorbitu unui a séu altui, si aceea, numai de aci o deducu, catti aci se afla o casa de bolnavi (spitalu), si aceea numai decat a dat'o pe séma' loru de bisericu; ce credu, ca nu aru fi iertat fara invoreea dela locurile supreme, deórece e erariala; togmai eri adeca in 23 a 1. c. le-au datu si unu clopotu micu, ce l'au avutu la cas'a loru de veghiare, care érasi au fostu a erariului.

Prin asiá medilóce au potutu indemnati locitorii din Bait'a sa-si lase religiunea, dar' nu pentru ca ei suntu convinsi in semtiulu loru, ca e bine sa-si lase religiunea loru si sa tréca la alta.

Unul dintre locitorii.

Din Bucovin'a.

Astadi in diu'a de „Bunavestire“ ca lumei i s'a datu unu „Mantuitoriu“; s'a binevestitu si eparchie nostra ortodoxe din Bucovin'a, ca i s'a datu unu Archipastorius.

Curate si pline de bunavointia pentru omenire au fostu sinurile pro-

veniintie Mantuitorului lumii, a cărui venire astazi s'a binevestitu: curata si intru adeveru plina de tota bunavointa cătra biserică si eparchia ortodoxa a Bucovinei a fostu si motorulu alu prégratiosulu nostru Imperatru Frauciscu Iosifu I. alu cărui préinalta decisiune astazi credinciosilor nostri s'a binevestitu, ca ni dede pre Précviosi'a sea, Archimandritul Teocistu Blajevici de Archipastorius! — Caci déca lumei s'a binevestitu astazi modelulu crescut de amore sacrificatore de sine, de virtutea cea mai neinteresata, de spiritul celu mai sublimu, si de moralulu celu mai candidu si mai neprahitul: apoi cătu se poate pretinde si asteptă dela unu muritoriu, de a fi elu urmasiu alu acelui modelu de demnitate omenescă si reprezentante alu principielor institutiuni lui; parintele Teocistu — in intregul cleru alu Bucovinei — insusiesc in sine cele mai depline demnitati crestinesci si omenesci, de a fi — Archiereu! si noi, respicându acestea, nu avem nici cea mai putina grija, ca ne va puté contrariá cine-va?

Motivările acestei a nóstre asertiiuni, ne indatorim a le aduce.

Eata, de ce deci in intrég'a Bucovina o mare si adeverata bucurie, audiendu astazi „bun'a-vestire“ prin biserici, cumca parintele Teocistu, Archimandritul si administratorul diecesei nostra, si denumit de M. S. Imperatru de Archipastorius!

Amu spus in scurt'a nostra comunicatiune din 17/29 a lunei tr. ca, de va fi sa se adveresca scirea sosită din sorginte sigura in tiéra, cumca Maj. S. Imperatru aru fi subscrisu dejá denumirea Précviosiei Sele parintelui Teocistu Blajeviciu că Archiepiscopu si Metropolitu alu Bucovinei; atunci s'au intempinat de asta-data cele mai vii si mai intensive dorintie ale intregului cleru si ale tuturor credinciosilor nostri din Bucovin'a, cu pré'nalt'a decisiune a prégratiosului nostru Imperatru!

(Chiaru din māna strana, ce ni comunica din Cernauti acea veste, ea fu urmata de urmatorele cuvinte: „Diese Nachricht hat hier die allgemeinsten und lebhaftesten Befriedigungen hervorgerufen!“)

Si intru adeveru, asiá si este: in intrég'a eparchia cu stima si cu respectu scint'a si recunoscăt'a onestitate si firmitate a caracterului parintelui Archimandritu Teocistu, pe langa o umanitate, blandetie si modestia dreptu exemplaria; eruditine-a profunda si cuprindetória, si aceea, nu numai in cele bisericesci si clericale, ci si in cele scientifice lumesci, pe langa o moralitate — in tota privint'a mai pre susu de tota si cea mai departata suspicionare, si pe langa o evlavia adeverata preotiesca si monachala, intelésa in celu mai bunu sensu crestinescu si ortodoxu; loialitate neipocritică, dar' nici servila cătra totu insulu; si in fine devotamentu puru si neinteresatu cătra biserică sea, pe langa nepartialitatea cea mai strictă si mai reverenta intru reacuirarea atâtua a oficiului seu de acum, cătu si a multelor oficie ocupate de Précviosi'a sea pana acum: — aceste suntu pe scurtu insusirile morale ale parintelui Teocistu, nou numitul nostru Archipastorius, care face pe intrég'a diecesa a Bucovinei de a simi astazi cea mai profunda gratitudine cătra Atotuputintele Dumnedieu si cătra prégratiosulu nostra Imperatru, pentru darea-ne a Précviosiei sele parintelui Archimandritu Blajeviciu de Metropolitu!

Parintele si Archimandritul Blajeviciu e de versta de 66 de ani; insa regulat'a si cast'a traire 'lu facu la vedere, sa crede ori si cine ca e abia preste 50 de ani. Elu e nascutu in comun'a rurala Ipotesci din prossim'a apropiere de orasulu Suceav'a din parinte preotu alu acelei comune. Numele-i din botediu i-a fostu Teodoru,

si după finitele studii gimnaziali, filosofice și teologice în Cernauti, fu preotul „de miru” — pareni-se — la Presecarenii și Storojinești; — și remanindu-abia după doi ani ai casatoriei sele cu o demnă și amabilă socia din familie Tomiucenilor, veduvu cu o fiică micută — (care astăzi e un model de mama, socia și muieră virtuoasă și cultă) se calugari la manastirea Dragomirna de lângă Suceava, alături manastiri este parintele Teocistu Blajeviciu și astăzi încă „de jure” Igumenu.

Dupa calugarire fu denumit în anii 1836—1838 de spiritualu alu seminariului episcopal alu Bucovinei.

In acesta calitate ocupă parintele Teocistu mai multe posturi; deveniți apoi în anul 1848 la dorința întregii diecese, asesoru consistorialu, si apoi si directoru alu seminariului diecesanu. Se simți în fine in interesul linisiei sele, in dorulu de a se departa de constelațiunile si placerele conducei consistorialui de pre atunci, si se ceră la manastirea sea Dragomirna, unde si veni că Igumenu.

De aici fu apoi chiamat, din cauza siederei episcopului Hacman si a vicariului generale Bendell'a, mai mult la Vienă decât in diecse, la conducerea consistorialui, si după repausarea episcopului Hacman, fu denumit de administratoru alu diecesei.

Se scia in eparchia ca — si de ce atunci nu va fi parintele Teocistu Metropolit in locul parintelui Eugeniu Hacman. —

Parintele Teofilu Bendell'a repausă si elu, si parintele Teocistu Blajeviciu, care nici cându si nici intr'unu chipu nu a aspirat in caracterul seu celu sublimu si in modestia sea, — cum diseram de jă — cea mai reveriera — mitră si tociagulu archierescu, astăzi denumit in Archipastorilu si Metropolitul nostru!

Tienă-ni-lu Cieriul la multi ani! — ca sub ocărniuirea lui vomu fi si biserică si eparchia fericiti; avem cele mai bune si mai sigure speranțe.

Varietăți.

** Emigrari din Ungaria. „Temesvarer Zeitung” a publicat de curând o scire, care a produs mare sensație. Foi'a amintita scrie: „Nu mai putin de 2000 locuitori din comitatul Torontal au primit ofertul regimului rusesc a emigră in regiunile devastate din Caucasi. Fia-care emigrant primesc 40—50 jugere paimentu, 200 ruble, eliberare de 5 ani dela platirea contributiunie, lemn pentru cladirile necesarie si caletoria gratuită dela Orsiovă pâna la locul destinat. „Pester Lloyd” afă cu calea insotită acesta scire cu următoarele observări: „O emigrare din Ungaria libera este si asiă unu faptu insemnat, inse de o indoita insemnata suntu impregnările, sub cari are sa se intempele acesta emigrare. De presentu esista (firesc cam pe ascunsu) o comisiune, care are a se consultă asupră mijlocelor potrivite spre a aduce colonisti straini in Ungaria. Si eata ca acum nu mai putien de 2000 persoane arăvă sa parasescă in același tempu ună din părțile cele mai mănoase ale Ungariei spre a emigră si inca in Russiă. Trebuie sa asteptăm după o scire autentica asupră acestei intemplări si credem, ca organele regimului arăvă avă missiunea si datorința, a publică acesta scire”. — Pe cătu tempu fruntasii regimului magiar voru continuă pe calea de pâna acum, noi nu ne vomu miră vediendu realizandu-se asemenea emigratiuni in mare!

* Statistică europeana asupră mortalității. Pâna in 71. c. (st. n.) au murit din 1000 omeni in: Vienă 35·2, Budapest 44·7, Berlinu 24·2, Breslau 32·2, Königsberg 36·3, Coloni'a 29·5, Ha-

nover'a 23·8 Magdeburg 40·7, Stettin 29·9, Alton'a 28·4, Strasbourg 25·3, Hamburg 29·3, Brusel'a 29·5, Parisu 29·5, Stockholm 28·1, Cristian'a 29·5, Varsovi'a 24·6, Neapole 36·6, Bucuresti 27·3, Odes'a 36·6, Londra 26·6, Alessandri'a (Egiptu) 37, New-York 21, Calcut'a 35·5, Madras 14·6 procente. Schimbările grabnice ale temperaturiei au avutu unu efectu reu asupră stărei sanitarie din intréga Europa medie. Numerul bolilor de plumâni (tuberculoză, pleurita) a sporit, pe cându bubatulu si difteritică au scaziutu. Conformu scirilor mai noue, cium'a a inceputu a luă in mesopotamia dimensiuni mai mari.

* In interesul pescuitului Inaltul ministeriu de agricultura, industria si comerciu in contilegere cu ministeriul de lucrări publice si comunicatiune a facutu dispositiunile necesarie, că pe viitoru pescii vii de prasila la transportulu pe calea ferata sa păta fi insociti de o persoană pe langa solvirea tacsei pe clas'a a III.

** Mofturi magiare in — Roma-nă! Cetim in „Pester Lloyd” despre o convorbire, ce redactorulu dela „Bucuresti hiradó” aru fi avutu din intemplare cu unu oficieru rusescu superioru. In „B. h.” acesta convorbire este descrisa precum urmează:

„Luasemu dejă unu biletu de clas'a II pîntru a caletorii dela Pitesti la Bucuresci; in restauratiune observașu lângă paharu unu oficieru rusescu din statulu majoru, care după alu treilea signalu ocupă locu intr-unu vagonu de clas'a prima. Dejă eră prea târdi pentru a solvi o tacsa mai mare si a putea astfelui petrece patru ore cu rusulu impreuna. In prossim'a statiune mi-amu implinitu poftă si m'amu aruncat in vagonulu rusului, care eră intovarasiu de adjutanții seu si de unu boieriu. Oficierulu din statulu majoru — colonel si comandanțu de brigada in Serbiă, — siedea vis-a-vis de mine. In curendu amu facutu cunoștința, castigandu increderea colonelului, după ce me recomandasem că corespondentu alu făcie „Politik” si nu că redactoru a lui „B. h.” Elu vorbă despre lasitatea soldatilor serbesci, despre réu'a proviantare, despre destoinici'a armatei muntenegrinilor s. m. d. — Apoi incepă sa vorbescă de unguri spunendu, ca deca Miletici si consortes nu s'aru fi pus in prisone, deca lângă Djunis si Alexinatii nu turcii, ci serbi aru fi biruitu, un'a din cele mai frumose părți ale Ungariei aru face astăzi parte din regatul Serbiei, in Semlinu, Panciova, Neoplanta, Carlovici si Petrovaradin aru fi eruptu revolutiunea in aceeași di, o armata de 30,000 soldati aru fi trecutu Dunarea si pe cându acesta armata aru fi atacat u Ungaria, regimul rusescu aru fi indemnătă pe România sa ocupe Transilvania si sa mărgă improativă ungurilor cu 70,000 soldati, si cându resbelul aru fi ajunsu sa fia mai cumplit, atunci aru fi intrevenitul Russiei cu 300,000 ostasi. In Livadi'a si Chisineu, precum si in Petropole s'aru fi facutu grele imputări, căci români nu au primitu propositiunile rusesci. — Astfelui pe la incepătul resbelului turco-serbescu a fostu descrisa politica rusescă de o persoană, care eră destinată sa conlucre că unul din factorii atentatului. In sfersitu dlu colonel observă, ca are sperantia a se vedea in curendu in fruntea unui regimenteru in Bucuresci, căci numai din acestu motivu caletorescă spre Odes'a, cum i s'a demandat. — Se non e vero, e — mal trovato.

** (Intru adeveru ne mai pomenit). Nu e unu lucru de totă dilele, că unu invetiatoru după servitul continuu de jumetate de secolu se-si capete pensiunea meritata. De sigură inse nu s'a mai intemplatu, că unu invetiatoru comunala sa se impartăiesca

din partea comunei de unu beneficiu resp. pensiune atât de mare, incătu se-i fia tema a o primă. Comună unica, carea nevoindu a lasă că educatorul tinerimei sele se suferă vre-o lipsă, e comunitatea evangelică din B. Csaba, carea după unu servitul de 50 ani a desfiutu invetiatorul de acolo o pensiune banăsca de 275 florini si 30 gălete de grâu in natură.

Dupa unu anu astăzi demnul betrânu, ca pensiunea sea este prea mare, si rogă antistia biserică, că pentru Domnul se-lu usiureze cu 10 galete de grâu si 75 fl. pe anu, cari i suntu prea multi. Presbiterul nevoindu a se lasă a fi intrebatu in marinimositate prin invetiatoru, a decisu, că cuantitatea de bani si bucate, ce moștează pre invetiatoru, din casu in casu sa -e intrebuitie spre scopuri publice. Intru adeveru ne mai pomenit!

** Sapunul. Este interesantă a cunoșce origină industriei sapunului si a ne dă séma de importanță ce a avutu totu-déună si din anticitate acestu productu aplicatu la intrebuitiile domestice.

Etimologistii pretindu ca cuvintul sapunu este de origine germană, inse o alta versiune afirma ca acăsta substantia este numita astfelui fiinduca a fostu intrebuita, deca nu inventata, mai intăiu la Savonă, lângă Genovă in Italiă.

Se pretinde ca femeia unui persoană din portul Savonă, incaldindu lesia de soda intr'unu vasu ce continește untu de lemn, i-ar fi gasit din intemplare compoziția. Atunci s'au stabilitu fabrici de sapunu in acelu oras, care a datu numele seu acestui produs.

Traditiunile grecesci nu menționează sa se fi intrebuita in orientu vre-unu productu care se aiba oare care asemenea cu sapunul. Cum 'si spalau deci grecii rufe, si la ce metode recurgeau spre a albii si a-si face curate hainele? Se scie ca frumósă principesa Nausicaa se ducea cu servitorile sele pe malurile unui torrentu si asistă la spalarea rufelor sele, veghiându că spalatoarele se nu le bata prea tare cu maiu; dar' nu se spune sa se fi amestecat cu apa vre-o materia spre a operă albirea său a-i dă mai multă eficacitate.

Nu e totu asiă la romani. Sapunul, său o substantia analogă, există la ei din primulu secolu a erei noastre. Eră mai cu séma intrebuita in terapeutica. Pe la secolulu 3 intrebuitarea sea fu aplicata la toaleta. Imperatoriul Septimiu Severu 'si spalau fată cu spuma de sapunu in pulbere, după cum 'i ordonase doctorulu seu Serenus Sammonicus.

Cu totu asiă la romani. Sapunul, său o substantia analogă, există la ei din primulu secolu a erei noastre. Eră mai cu séma intrebuita in terapeutica. Pe la secolulu 3 intrebuitarea sea fu aplicata la toaleta. Imperatoriul Septimiu Severu 'si spalau fată cu spuma de sapunu in pulbere, după cum 'i ordonase doctorulu seu Serenus Sammonicus.

Astfelui asiu fi prea fericită deca slabele mele cuvinte aru pută sa distruga din conștiinția stimat. publicu cetitoru reaua impressiune, produsa de raporturile eronate ale corespondentului din „Tel. Rom.”, pre care m. cons. arch. 'lu va trage de sigură la respundere.

21/2 1877 in privintă lefei preotesci din comună bis. gr. or. Laslelu română.

Recunoscintă, ce amu fatia de acăsta făoa luminător si binefacător 'mi impune datoria de a dă dui re-dactoru si stimatului publicu cetitoru espliatiunile cele mai indeștulitoare asupră cestienei ce trată correspun-dintă amintita.

Acăsta o facu mai alesu in privire ca, precătu vedu cons. archidiecesanu este reu informatu despre imprejurările creștinilor din Lasleu română; si datoria mea este a convinge pre consist. archid. si pre stimatului publicu cetitoru, ca numai in tractul Ternavei superiore nu se in templu astfelui de lucruri.

Mai inainte de totă nu-mi potu ascunde durerosă impressiune, ce mi-a causat cetarea acestei corespondinție.

Dela instalarea mea de protopresteru me magulescu a crede, amu datu si in afara si in launtru probe de stule despre loialitatea, moderatiunea, si de deplina legalitate si aceste in totă privinție.

Vinu acum' la cestine.

In mentionată comuna, care in urmă reposărei preotului Mihailu Popoviciu devenisa vacanta; au concursu unu clericu tineru, capelanu in Bobalma, nume Iacobu Boiu.

Clericul pomenit neavandu inse-cualitatele recerute pentru Lasleu rom. parochia de I-a clasa, s'au credința in dreptu a intrigă si a corumpe pe poporu cu totu feliu de promisiuni si concesiuni.*

Concesiunile respectivilor cuprindeau prelăngă altele si acea, ca suntu scutiti de a-i platit lui că preotu, ferdel'a.

Că asertiune amintirei mele, 'lu indrumă pre corespondentele la archivul archidiecesanu unde va astăzi sub Nr. 62 dt 11/9 1874 o relație a scaunului protop. a Ternavei superiore, care arata, ce abusuri comite respectivul concurent, ce privesc apoi micsiorarea celor 30 jugere de pamant la 26 lu indrumă pre corespondentul la fiscalul archidiecesanu spre a lu intrebă, ca inactionatul pre creștinii gr. or. din Lasl. rom. pentru instruirea celor 4 jugere si pentru venitului crijmei bisericescă — si va vedea ce-i va respunde?

Astfelui asiu fi prea fericită deca slabele mele cuvinte aru pută sa distruga din conștiinția stimat. publicu cetitoru reaua impressiune, produsa de raporturile eronate ale corespondentului din „Tel. Rom.”, pre care m. cons. arch. 'lu va trage de sigură la respundere.

*) Dupa cătu scimu capelanu din cestine este mortu de mai multi ani. R.

Borsa de Vienă.

Din 2/14 Aprilie 1877.

Argintu	113 25
Galbinu	6 —
Napoleonu d'auru (poli)	10 26
Valut'a nouă imperiale germănești	63 —

oooooooooooo

Pentru saisonul de veră.

A sositu dela Viennă unu sortiment bogat de palarii pentru domne si copii — cu — si fără arangementu, marfa fină si foarte eftina. Corespondentul referintelor tempului se va satisface si celor mai neinsemnate pretensiuni.

Sibiu, 10 Aprilie 1877.

Sororile Wegmuth,

1-2 Strad'a Cisnadiei Nr. 25.

oooooooooooo

Indreptare. In „Edictulu” in nr. 8, 11, 13 si 14 ai „Telegrafului Român” din a. c. s'a stracuratu o erore care alterea foarte multu scopul publicării edictului. In citatulu edictu s'a pus Mari'a Petru Frigariu in locu de Mari'a Petru Frigariu.

ori ca și sustin pretenția la ajutoriu ordinariu și în casulu unei veduvii nouă.

§. 14. Sumă de ajutoriu viduale pe an este 40% din sumă de pensiune, ce aru compete barbatului după unu servitul de 40 de ani.

§. 15. Nu au dreptu la subvențiune:

- a) Veduvă care a pasit cu barbatul seu defunct la casatoria, precandu barbatul era în pensiune, se exceptionează înse casulu, déca barbatu seu după casatorii loru erasi a intrat în servitul activu și a servitul mai multu de unu anu.
- b) Veduvă, care pe tempulu mortiei barbatului seu insași e în funcțiune de invetiatória și că atare este providuta cu plata ordinaria, ori că primesce o pensiune după vre-unu oficiu purtat.

Acea veduva inse care aru fi necesitata se-si parașesa postulu de invetiatória — cu exceptiune déca a fostu amovata pentru unu delictu — ori aru remaine fara aplicare nu din vin'a sea, un'a că acea pote pretinde ajutoriu vidualu după barbatul seu.

c) Veduvă care s'a despartit pe calea legei de sociulu seu după care aru puté primi subvențiune, de nu cum-va aru puté documenta prin judecata divortiala, ca nu ea a fostu causă a despartirei.

d) Veduvă a cărei sociu de casatoria insusi-a pierdutu indreptatirea la pensiune conformu §. 12.

§. 16. Din causa de escesu greu moralu său în modu definitiv ajutoriu vidualu ce l'a cascigatu veduvă după mórtea barbatului ei, ér' în casu cându respectivă aru fi fostu condamnata judecatoresce pentru crima, atunci necondiunat trebue să i se detraga ajutoriu.

B. Subvenționarea orfanilor.

§. 17. Se asecura subvențiune ordinaria anuale pentru toti orfani, cari n'au trecutu preste anulu 16 alu etătiei, respective pana a nu se fi casatorit, si anumitu pentru acei orfani, cari se tragu din casatoriele dinainte de pensionare a invetiatorilor in activitate si invetiatorelor cu indreptatire la pensiune, déca au servitul celu putien 10 ani parintii, după cari casciga acei orfani subvențiunea.

Orfani ai căroru parinti defuneti au servitul mai putien de 10 ani, numai atunci casciga ajutoriu, déca voru documentă, că-su se raci cu totulu si déca parintii loru au servitul celu putien cinci ani.

Orfani ce suntu de a se subvenționă astfelii se voru ajutoră cu sume deosebite, după impregiurarea, ca ori suntu cu totulu fara de parinti, fara tata si fara mama, ori ca unu parinte le traiesc.

§. 18. Sumă de ajutoriu pentru orfani lipsiti de parinti:

- a) Fia-care orfanu primesce 50 fl. déca numai unu parinte i-a fostu invetiatoriu.
- b) Fia-care orfanu primesce 75 fl. déca ambii parinti ai lui au fostu invetiatori cu indreptatire la pensiune si amendoi au servitul celu putien 10 ani computabili.

§. 19. Déca mamă ce traiesc, primesce ajutoriu viduale, atunci pentru unu copilu nu se computa ajutoriu deosebitu; dar' preste unu copilu pentru fia-care se computa ajutoriu de căte 25 fl.

§. 20. Déca mamă veduyita insași a fostu invetiatória si că atare nu primesce ajutoriu viduale ci pensiune de invetiatória, atunci prelunga pensiunea sea capeta pentru fia-care copilu căte 20 fl. ca ajutoriu după parintele incetatu din viétia. Sumă totala a atarorū ajutoriie inse nu pote trece preste 100 fl.

§. 21. Sumă totala de ajutoriu său subvențiune ce o primescu orfanii conformu §. 19 resp. 20 nu se pote urcă preste sumă de ajutoriu său subvențiune viduale ce este a se primi după statuinea invetiatorésca respectiva.

§. 22. Déca veduvă se marita din nou si astu-feliu 'si pierde ajutoriu viduale (celu putien cătu duréza acesta casatoria) orfanii voru primi si mai departe ajutoriu său subvențiunea ce li se compete in sensulu §§-loru de mai susu.

§. 23. Dela tempulu, cându orfanii 'si pierdu prin mórte si pre alu doilea parinte si asiá devinu orfanii cu totulu fara de parinti, trebue să se ingrigésca de ei conformu punctului 2) din §. 18.

Asemenea se considera de orfani cu totulu fara de parinti si cei indreptatiti la ajutoriu in sensulu §-lui 17, déca mamă loru 'si pierde

ajutoriu viduale ori prin divortiu său din alta vina a sea, ori déca ea nici n'a fostu impartasita cu subvențiune.

§. 24. Orfani ai carorū parinti defuneti au servitul mai putien de 10 ani, numai atunci casciga ajutoriu publicu, său de statu său bisericescu, ori prin vr'unu stipendiu mai mare decât sumă de ajutoriu său subvențiune, ori prin primirea loru intr'unu institutu de crescere, — sub tempulu acesta nu capeta ajutoriu. Déca atare orfanu aru pierde inse acesta subvențiune 'nainte de alu 16 anu alu vietie, respective inainte de maritare, atunci si elu se impartasiesce de ajutoriu statoritu in §§. de mai susu.

§. 25. Orfani remasi dela parintii, ce au repasit de pe carier'a invetiatorésca si preste totu si-au pierdutu indreptatirea la pensiune, nu potu pretinde ajutoriu.

Consistoriulu archidiecesanu pote detrage ajutoriu delor orfanului ce a comis escesu greu morale, său duce viétia nemorală; necondiționatul inse trebuie să i-lu detraga, déca respectivulu a fostu condamnatu pentru crime prin sentinta judecatorésca.

V. Dispozițiuni transitorie.

§. 26. Dispozițiunile legii presente se voru execută treptatu in modulu urmatoriu:

- a) Dintre invetiatorii cu indreptatire la pensiune, dar' cari suntu déjà aplicati in posturi la intrarea in viétia a acestei legi, numai acei invetiatori populari suntu deobligati se participe la fondulu confesionalu pentru pensionarea invetiatorilor populari, cari suntu asigurati la altu fondu de categoriu acesta in mesura precătu acesta lege asigura pensiune.
- b) Anii de servitul computabilu se numera dela anulu de cându invetiatorulu a inceputu a contribui la fondulu de pensiune.

§. 27. Acesta lege se pune in lucrare cu inceputulu anului 1877.

Sibiu, 1. Aprilie 1877.

Consistoriulu archidiecesanu.